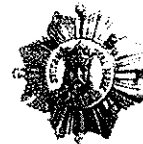

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6295 din 16. 10. 2019
La nr. 14/5139 din 10 septembrie 2019

**Ministerul Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale**

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție la proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor copilului) (număr unic 397/MSMPS/2019).

Anexă: 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6084 din 16.10.2019

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor omului)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Textul proiectului și nota informativă la acesta se regăsesc publicate pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale: www.msmps.gov.md, la data de 17.12.2018, fiind respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru ca părțile interesate să poată prezenta sau expedia recomandări asupra proiectului.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina oficială web indicată supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, se constată respectarea rigorilor de transparență decizională.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, autorul susține că: „Promovarea și adoptarea proiectului va contribui la:

- bunăstarea copiilor în situație de risc și copiilor separați de părinți;
- asigurarea reprezentării legale a copiilor din Republica Moldova în orice moment;
- formalizarea îngrijirii copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate;
- respectarea drepturilor copilului de a comunica cu părinții care locuiesc separat;
- celeritatea procedurilor în procesul adopției copiilor rămași fără ocrotire părintească;
- examinarea eficientă a cererilor privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.".

Prin proiect se propune operarea modificărilor în următoarele acte normative:

- 1) Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- 2) Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției;
- 3) Codul familiei nr.1316/2000;
- 4) Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002;
- 5) Codul de procedură civilă Republicii Moldova nr. 225/2003;
- 6) Codul de procedură penală Republicii Moldova nr. 122/2003;
- 7) Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
- 8) Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;
- 9) Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat;
- 10) Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii;
- 11) Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale.

Din analiza prevederile proiectului, se constată că normele elaborate vin să perfecționeze și să consolideze cadrul normativ din domeniul asistenței și protecție sociale a copilului, inclusiv acestea se referă la procedurile de identificare, evaluare, asistență, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, la adopție națională și internațională, precum și uniformizarea activității autorităților și structurilor responsabile de aplicare a procedurilor respective. Se propune asigurarea dreptului de participare a copiilor la luarea deciziilor, în special referitor la

consultarea opiniei copilului privind respectarea drepturilor, asistența și măsurile de protecție aplicate, precum și aplicarea unui mecanism coerent și transparent de depunere și examinare a plângerilor copiilor.

În urma examinării prevederilor proiectului, se stabilește că scopul anunțat corespunde cu scopul real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele copiilor (aflați în situații de risc, separați de părinți, unicul părinte/ambii părinți sunt plecați peste hotare, dețin statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, copii ce dețin statut de copil rămas fără ocrotire părintească, adoptabili, adoptați) de a beneficia de protecție garantată, sigură, transparentă, prin care să fie promovată cu prioritate interesul superior al copilului și asigurarea participării copilului la luarea deciziilor care îl privesc, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, fără nici o discriminare.

Totodată, se promovează interesele autorităților tutelare (centrale, teritoriale, locale) de a beneficia de un mecanism și proceduri uniforme și eficiente de protecție și asistență a copilului prin obținerea și transmiterea informațiilor, a documentelor pentru identificarea, evaluarea, acordarea asistenței și stabilirea statutului copiilor.

De asemenea, se promovează interesele autorităților publice centrale și locale din domeniul asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept să beneficieze de cadrul normativ coerent în vederea cooperării și implicării active la luarea măsurilor ce se impun pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului aflat în situații de risc.

Astfel, se consemnează că interesele promovate sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

În nota informativă, se menționează că: „Proiectul a fost elaborat întru realizarea activităților prevăzute în:

1. Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din

30.12.2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 103-108, art. 271);

2. Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020. [...]

Pe parcursul ultimilor ani, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale promovează un nou management de caz a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți bazat pe o nouă abordare a copiilor în sistemul de asistență și protecție. Această abordare operează cu un șir de instrumente și noțiuni noi, care sunt focusate pe analiza și acordarea suportului necesar pentru a asigura bunăstarea copilului, pentru prevenirea separării copilului de familie, pentru reintegrarea copilului în familie, pentru prevenirea riscurilor și pentru asigurarea optimă a respectării drepturilor și responsabilităților părintești. În acest context, pentru a responsabiliza personalul din domeniul protecției copilului, este imperios necesară reflectarea unor noțiuni de bază, devenind obligatorii pentru autoritățile publice locale."

Prin urmare, analizând nota informativă, se stabilește că autorul relevă condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite, evidențiază scopul, principalele prevederi, elementele noi ale proiectului și prezintă argumente corespunzătoare, în conformitate cu rigorile Legii nr.100/2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit autorului: „Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare. Cu referire la modificarea Legii nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, menționăm că indemnizațiile zilnice pentru copiii plasați în servicii de plasament de tip familial au fost stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2018, care este în vigoare și se implementează. Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt incluse în Legea bugetului de stat pentru anul 2019.”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr. 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea entităților publice responsabile de protecția drepturilor copilului. În acest sens, proiectul operează modificări în mai multe acte normative în vederea eliminării dificultăților în aplicarea mecanismului privind protecția copiilor aflați în situații de risc, dar și instituirea cadrului legal în situațiile care au generat controverse și viduri legislative. În mare parte proiectul reglementează activitatea entităților publice din domeniul protecției copilului și asistenței sociale (autoritățile tutelare). Totodată, se stabilește expres și responsabilitatea altor entități publice din domeniul educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept de a contribui la realizarea măsurilor de prevenire a situațiilor de risc a copiilor, de a le asigura condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă, ținând cont de particularitățile individuale ale personalității lui și situația concretă în care acesta se află.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În acest sens, menționăm că normele proiectului vor contribui la asigurarea unor drepturi constituționale a cetățenilor Republicii Moldova, în special prin prisma art.47 „Dreptul la asistență și protecție socială”, art.49 „ Protecția familiei și a copiilor orfani” și art.50 „Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor” din Constituția Republicii Moldova.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege supus expertizei anticorupție a fost elaborat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale are drept scop perfecționarea cadrului normativ primar din domeniul asistenței și protecției sociale a copilului. În primul rând, normele proiectului promovează interesele copiilor (aflați în situații de risc, separați de părinți, unicul părinte/ambii părinți sunt plecați peste hotare, dețin statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, copii ce dețin statut de copil rămas fără ocrotire părintească, adoptabili, adoptați) de a beneficia de protecție garantată, sigură, transparentă, uniformă prin care să se promoveze cu prioritate interesul superior al copilului, să-i fie asigurată participarea la luarea deciziilor care îl privesc, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, fără nici o discriminare.

În cadrul procesului de elaborare au fost asigurate rigorile de transparență decizională. Argumentele prezentate în nota informativă justifică soluțiile proiectului.

Proiectul este conform interesului public, nu aduce atingere drepturilor fundamentale ale omului și nu conține factori și riscuri de corupție.

16.10.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Dorina GALAMAGA, Inspector principal